

Samling af Afgørelser

Sag C-776/22 P

**Studio Legale Ughi e Nunziante
mod**

Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret

Domstolens dom (Store Afdeling) af 4. september 2025

»Appel – annulationssøgsmål – artikel 19 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol – repræsentation af ikke-privilegerede parter i et direkte søgsmål ved Unionens retsinstanser – advokatfirma, der lader sig repræsentere af en partner i det pågældende firma – advokat, der er tredjemand i forhold til sagsøgeren – formodning om uafhængighed – afkræftelse af formodningen – betingelser«

1. *Retslig procedure – stævning – formkrav – betingelser vedrørende den, der skriver under – egenskab af tredjemand i forhold til parterne – krav om uafhængighed – advokatfirma, der lader sig repræsentere af en partner i det pågældende firma – lovlighed*
(Statuten for Domstolen, art. 19, stk. 3 og 4; Rettens procesreglement, art. 51, stk. 1)

(jf. præmis 49-52, 58-62 og 64-69)

2. *Retslig procedure – stævning – formkrav – betingelser vedrørende den, der skriver under – egenskab af tredjemand i forhold til parterne – juridisk person, der lader sig repræsentere ved en advokat – tilsidesættelse af kravet om uafhængighed – ordre public-anbringende – forpligtelse for Retten til at underrette sagsøgeren om uregelmæssigheden – berigtigelse mulig ved udpegelse af en ny advokat*
(Statuten for Domstolen, art. 19 og 21; Rettens procesreglement, art. 51, stk. 2-4, og art. 78, stk. 1-6)

(jf. præmis 70-80)

Resumé

Efter at være blevet forelagt en appel ophævede Domstolen (Store Afdeling) Rettens kendelse i sagen Studio Legale Ughi e Nunziante mod EUIPO¹. I dommen præciserede Domstolen, i hvilket omfang et advokatfirma kan repræsenteres ved Unionens retsinstanser af en advokat, der er partner i det berørte firma. Domstolen udtalte sig desuden om rækkevidden af det krav om uafhængighed, der gælder for repræsentanter for ikke-privilegerede parter, og om en parts mulighed for at berigtige en stævning, der ikke opfylder dette krav.

Den 26. september 2017 indgav Studio Legale Ughi e Nunziante, der er en italiensk advokatsammenslutning (herefter »advokatfirmaet«), en begæring til Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) om fortabelse af EU-ordmærket UGHI E NUNZIANTE for samtlige de tjenesteydelser, for hvilke dette varemærke var blevet registreret.

Ved afgørelse af 23. februar 2021 imødekom annullationsafdelingen ved EUIPO denne begæring for samtlige tjenesteydelser med undtagelse af »juridisk bistand«². Den 1. marts 2021 indgav advokatfirmaet en klage over denne afgørelse til EUIPO, som Femte Appelkammer ved EUIPO afslog med en afgørelse af 8. april 2022.

Advokatfirmaet anlagde herefter sag ved Retten med påstand om annulation af denne afgørelse. Ved den appellerede kendelse afviste Retten søgsmålet. Retten fastslog nemlig, at advokatfirmaet var repræsenteret af tre advokater, der udøvede deres virksomhed inden for det berørte firma i egenskab af partnere, og at denne egenskab ikke var forenelig med de krav om uafhængighed, der kræves for at kunne repræsentere dette advokatfirma ved Unionens retsinstanser. Nærmere bestemt var disse advokater ifølge Retten ikke uafhængige tredjemænd i forhold til sagsøgeren. Retten fastslog i øvrigt, at denne tilsidesættelse ikke kunne berigtiges. Det er på denne baggrund, at advokatfirmaet iværksatte appel for Domstolen til prøvelse af denne kendelse.

Domstolens bemærkninger

I den appellerede kendelse mindede Retten indledningsvis om, at repræsentationen af ikke-privilegerede parter for Unionens retsinstanser skal opfylde to kumulative betingelser. For det første skal disse parter repræsenteres af en advokat, og for det andet er det kun en advokat, der har beskikkelse i en medlemsstat eller i en anden stat, som er part i EØS-aftalen, der kan repræsentere eller bistå en part for Unionens retsinstanser³.

Hvad angår betingelsen om, at advokaten skal være beskikket til at møde ved retterne i en medlemsstat, bemærkede Domstolen, at den allerede har fastslået, at betydningen og rækkevidden af denne betingelse skal fortolkes ved henvisning til den omhandlede nationale lovgivning⁴. For så vidt som de af advokatfirmaet befuldmægtigede advokater i det foreliggende

¹ – Kendelse af 10.10.2022, Studio Legale Ughi e Nunziante mod EUIPO - Nunziante et Ughi (UGHI E NUNZIANTE) (T-389/22, EU:T:2022:662) (herefter »den appellerede kendelse«).

² – Der var tale om tjenesteydelser, der henhører under klasse 45 i Nicearrangementet af 15.6.1957 vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker, som revideret og ændret.

³ – Betingelser, der er omfattet af henholdsvis stk. 3 og 4 i artikel 19 i statuttten for Den Europæiske Unions Domstol (herefter »statuttten for Domstolen«).

⁴ – Jf. i denne retning dom af 4.2.2020, Uniwersytet Wrocławski og Polen mod REA (C-515/17 P og C-561/17 P, EU:C:2020:73, præmis 56), og af 4.7.2022, Universität Bremen mod REA (C-110/21 P, EU:C:2022:555, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).

tilfælde havde beskikkelse til at give møde for de italienske domstole, fastslog Domstolen, at Retten havde begået en retlig fejl ved at fastslå, at søgsmålet i første instans ikke var blevet anlagt i overensstemmelse med denne betingelse.

Hvad angår betingelsen om, at ikke-privilegerede parter skal være repræsenteret ved en advokat, bemærkede Domstolen, at denne betingelse kræver, at to krav overholdes. For det første forbyder betingelsen »selvmøde«, dvs. at disse parter under ingen omstændigheder kan repræsentere sig selv, og dette uden at der er fastsat en undtagelse i statuten for Domstolen eller i dens procesreglement. For det andet pålægger betingelsen repræsentanterne for sådanne parter at overholde et krav om uafhængighed, der defineres såvel negativt, nemlig ved, at der ikke må foreligge et ansættelsesforhold, der er kendetegnet ved, at der består et underordningsforhold mellem en part og den repræsentant, som parten har udpeget, og positivt, ved henvisning til de etiske og faglige regler. I denne henseende formodes enhver advokat, uanset i hvilken form vedkommende udøver sit erhverv i henhold til den gældende lovgivning samt de gældende faglige og etiske regler, at opfylde det krav om uafhængighed, der følger af den første kumulative betingelse, medmindre der består et underordningsforhold mellem den berørte part og den pågældende advokat, der er befuldmægtiget til at repræsentere parten.

Dette krav om uafhængighed forudsætter nødvendigvis, at der ikke foreligger noget ansættelsesforhold, der er kendetegnet ved, at der foreligger et underordningsforhold mellem parten og den repræsentant, som vedkommende har befuldmægtiget. Formodningen om uafhængighed finder derfor ikke anvendelse, når der foreligger et sådant ansættelsesforhold. Dette er navnlig tilfældet, når advokater, der i overensstemmelse med gældende national lovgivning udøver deres erhverv som ansatte i det advokatfirma, hvor de er beskæftiget, repræsenterer sidstnævnte for Unionens retsinstanser. Det samme er tilfældet, såfremt virksomhedsjurister (»in-house lawyers«), der er medlemmer af advokatsamfundet i en medlemsstat, og som i henhold til den pågældende medlemsstats nationale lovgivning har ret til ved de nationale domstole at repræsentere den juridiske person, som de gennem et ansættelsesforhold er knyttet til, skal repræsentere den pågældende juridiske person for Unionens retsinstanser. Bortset fra de tilfælde, hvor der foreligger et ansættelsesforhold, finder denne formodning om uafhængighed udelukkende anvendelse, og kan alene afkræftes, når det fremgår af konkrete forhold, at der foreligger forbindelser mellem de berørte parter, som klart skader den pågældende repræsentants evne til at varetage sin opgave, der består i på bedste vis at tjene sin klients interesser, eller når den nævnte repræsentant ikke overholder de gældende nationale faglige og etiske regler⁵.

Når advokater er partnere i det firma, som de repræsenterer ved Unionens retsinstanser, kan denne omstændighed ifølge Domstolen ikke i sig selv anses for at være uforenelig med kravet om uafhængighed. For det første kan en sådan omstændighed nemlig ikke sidestilles med forekomsten af et ansættelsesforhold. For det andet kan formodningen om, at den advokat, der er partner i et firma, er uafhængig, ikke anses for afkræftet, medmindre der foreligger konkrete beviser, der godtgør, at der er forbindelser mellem advokatfirmaet og den partner, som firmaet har udpeget som dets repræsentant, der klart skader advokatens evne til at udføre sin forsvarsopgave, der består i på bedste vis at tjene sin klients interesser, eller hvis den pågældende partner ikke overholder de anvendelige nationale faglige og etiske regler.

Domstolen var derfor af den opfattelse, at Retten i det foreliggende tilfælde havde anlagt en urigtig forståelse af rækkevidden af kravet om uafhængighed, og at den havde begået en retlig fejl.

⁵ – Jf. i denne retning dom af 4.2.2020, Uniwersytet Wrocławski og Polen mod REA (C-515/17 P og C-561/17 P, EU:C:2020:73, præmis 64).

For det andet bemærkede Domstolen, at enhver omstændighed, der vedrører spørgsmålet om, hvorvidt et annullationssøgsmål, der er anlagt for Retten, kan antages til realitetsbehandling, herunder at en juridisk person er repræsenteret af en advokat ved anlæggelsen af dette søgsmål, udgør et anbringende om ufravigelige procesforudsætninger, som Unionens retsinstanser skal tage under påkendelse af egen drift⁶. Den omstændighed, at et sådant søgsmål ikke er blevet anlagt i overensstemmelse med kravene i artikel 19, stk. 3, i statutten for Domstolen, som fortolket i Domstolens praksis, udgør en sådan omstændighed. Forpligtelsen til af egen drift at behandle et anbringende om ufravigelige procesforudsætninger berører imidlertid ikke overholdelsen af retten til forsvar, og følgelig skal Unionens retsinstanser principielt forinden opfordre parterne til at fremsætte deres bemærkninger om det pågældende anbringende.

I det foreliggende tilfælde bemærkede Domstolen, at Retten begrænsede sig til at fastslå, at appellanten var et advokatfirma, der havde givet tre advokater, der var beskæftiget i det pågældende advokatfirma i egenskab af partnere, fuldmagt til at repræsentere firmaet, og at den på baggrund heraf drog en forkert retlig konklusion, hvorefter disse advokater ikke kunne repræsentere det pågældende firma på betingelser, der var forenelige med artikel 19 i statutten for Domstolen, idet en sådan uforenelighed ifølge Retten i øvrigt ikke kunne afhjælpes efter udløbet af søgsmålsfristen.

Ifølge Domstolen skulle Retten – eventuelt ved anvendelse af de foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, der er fastsat i artikel 64 i Rettens procesreglement – indledningsvis have undersøgt, om der forelå et sådant ansættelsesforhold mellem disse tre advokater og advokatfirmaet. I mangel af et sådant ansættelsesforhold ville alene konkrete beviser på enten, at forbindelserne mellem advokatfirmaet og de advokater, der er partnere i firmaet, og som repræsenterede det, var af en sådan art, at de klart skadede de pågældende advokaters evne til at udføre deres opgave, eller at disse advokater ikke overholdt de gældende nationale faglige eller etiske regler, have gjort det muligt at konkludere, at der ikke forelå uafhængighed som omhandlet i artikel 19, stk. 3, i statutten for Domstolen.

Dernæst fandt Domstolen, at Retten, inden den traf afgørelse herom, burde have opfordret appellanten til at fremsætte sine bemærkninger for at sikre, at denne effektivt kunne udøve sin ret til forsvar. Endelig burde Retten, hvis den var af den opfattelse, at uafhængighedskravet ikke var opfyldt, have opfordret appellanten til at udpege en ny advokat, inden den fastslog, at søgsmålet ikke kunne antages til realitetsbehandling. Henset til de alvorlige konsekvenser, som en tilsidesættelse af artikel 19 i statutten for Domstolen har for en sagsøger, nemlig at vedkommendes søgsmål uigenkaldeligt afvises, skal sagsøgeren have mulighed for at udpege en ny advokat, efter at den pågældende er blevet underrettet om de forhold, der efter Rettens opfattelse begrundet en afvisning af sagen, og efter at have haft mulighed for at udtale sig om disse forhold.

Domstolen bemærkede endvidere, at det følger af Rettens procesreglement⁷, at der over for en part ikke kan drages den konsekvens, at den pågældendes søgsmål afvises, uden at vedkommende først er blevet opfordret til at berigtige situationen, med den begrundelse, at stævningen ikke opfylder betingelserne⁸. Det fremgår ligeledes af procesreglementet⁹, at det samme gælder, når en advokats adfærd anses for uforenelig med Rettens værdighed eller med en korrekt retspleje under sagen. I sådanne tilfælde sikrer disse bestemmelser nemlig kontinuiteten i

⁶ – Jf. i denne retning dom af 8.2.2024, *Pilatus Bank mod ECB* (C-256/22 P, EU:C:2024:125, præmis 34 og 36 samt den heri nævnte retspraksis).

⁷ – Artikel 78, stk. 6, i Rettens procesreglement, sammenholdt med samme reglements artikel 51, stk. 2-4.

⁸ – Disse krav er fastsat i artikel 78, stk. 1-5, i Rettens procesreglement.

⁹ – Artikel 55, stk. 1 og 3, i Rettens procesreglement.

sagsbehandlingen ved alt efter omstændighederne at bestemme, at den berørte part kan fremlægge de krævede dokumenter eller udpege en ny repræsentant inden for en rimelig frist, som fastsættes af Justitskontoret. Domstolen præciserede endvidere, at artikel 21 i statuten for Domstolen ikke udtømmende fastsætter de tilfælde, hvor et søgsmål kan berigtiges, og den anførte desuden, at den allerede har fastslået, uden at denne artikel er til hinder herfor, at en sagsøger skal opfordres til at bringe sagen i orden, hvis der indgives en stævning, der er underskrevet af sagsøgeren selv¹⁰.

Domstolen fremhævede endvidere, at det desuden fremgår af medlemsstaternes nuværende praksis, at hvis national lovgivning foreskriver, at gyldigheden af en parts processuelle handlinger påvirkes af, at reglerne om, at den pågældende parts repræsentant skal være uafhængig, er blevet tilsidesat, kan denne tilsidesættelse i det mindste afhjælpes under sagen.

Domstolen ophævede derfor den appellerede kendelse og hjemviste sagen til Retten.

¹⁰ – Jf. i denne retning kendelse af 5.12.1996, Lopes mod Domstolen (C-174/96 P, EU:C:1996:473, præmis 3).